

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Hallituksen esitys eduskunnalle
laiksi sosiaali- ja
terveydenhuollon järjestämisestä
annetun lain muuttamisesta ja
siihen liittyviksi laeiksi (HE
50/2025 vp)

Hallituksen esityksen keskeiset ehdotukset

- Hyvinvointialueilla, Helsingin kaupungilla ja HUS-yhtymällä ei jatkossa olisi velvollisuutta järjestää kiireellisen hoidon lisäksi välttämättömiksi arvioituja kiireettömiä terveydenhuollon kolmansien maiden kansalaisille, joiden oleskelu on ulkomaalaislain 3 §:n 27 kohdassa tarkoitettulla tavalla laitonta.
- Yksilölliseen lääketieteelliseen tarpeen arviointiin perustuva välttämätön kiireetön hoito olisi kuitenkin järjestettävä, jos sen epääminen olisi ilmeisen kohtuutonta henkilön terveydentilan tai vamman vuoksi taikka jos epääminen vakavasti vaarantaisi muun henkilön tai väestön terveyden tai alaikäisen, jonka huolenpidosta henkilö vastaa, hyvinvoinnin.
- Laittomasti maassa oleskeleville naisille järjestettäisiin raskauteen liittyvät palvelut.
- Lapsille järjestettäisiin palvelut saman laajuisina kuin hyvinvointialueen asukkaille.

Hallituksen esityksen tavoitteet ja tausta

- Esityksellä pyritään:
 - poistamaan laittoman oleskelun kannusteita
 - edistämään laittomasti maassa oleskelevien paluita
 - ehkäisemään laittomaan oleskeluun liittyviä ongelmia
 - lisäämään yleistä tietoisuutta ja ymmärrystä paluovelvoitteesta kohderyhmän piirissä.
- Tavoitteena on, että laittomasti maassa oleskeleva henkilö saisi sellaisen terveydentilansa edellyttämän hoidon, joka mahdollistaa henkilön terveydentilan osalta paluun kotimaahan tai pysyvään asuinmaahan.
- Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman maahanmuuttopoliittisiin kirjauksiin, joilla pyritään tehostamaan laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden maasta poistumista ja poistamista sekä turvaamaan paremmin yleinen järjestys ja turvallisuus.

Hallituksen esityksen taloudelliset vaikutukset

- Hyvinvointialueilla, Helsingin kaupungilla ja HUS-yhtymällä on oikeus hakea korvausta hoidosta aiheutuneista kustannuksista Kelalta, mikäli kustannuksia ei saada perittyä henkilöltä itseltään.
- Esitys vähentäisi hyvinvointialueille sairausvakuutuksesta maksettavia korvauksia 0,56 milj. euroa.
- Arvioon sisältyy epävarmuutta, koska laittomasti maassa oleskelevista ei ole olemassa kattavaa luotettavaa tietopohjaa:
 - Laittomasti Suomessa oleskelevien henkilöiden kokonaismäärää on hankala arvioida
 - Kansaneläkelaitoksen tilastoista ei päästä yksilöityyn tietoon
 - Laittomasti maassa oleskelevien terveydentilasta tai terveystietojen käytöstä ei ole kattavia tietoja, tietoa henkilön oleskelun laittomuudesta ei rekisteröidä potilastietojärjestelmiin

Hallituksen esityksen vaikutukset terveydenhuollon ammattihenkilöstöön

- Jo nykytilassa terveydenhuollon ammattihenkilöt määrittelevät laittomasti maassa oleskelevien osalta tapauskohtaisesti, miltä osin tarvitaan kiireellistä hoitoa ja milloin kyse on voimassa olevan järjestämislain 56 a §:n mukaisesta välttämättömästä kiireettömästä hoidosta.
- Tehtävät eivät merkittävästi muuttuisi.
- Terveydenhuollon ammattihenkilöiden olisi kuitenkin arvioitava hoidon epäämisen ilmeistä kohtuuttomuutta.
- Osana tavanomaista hoidon tarpeen arviointia ja hoitosuhdetta potilaalle olisi annettava tieto hänen terveystilanteestaan sekä selkeä ohjeistus hakeutua hoitoon kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa.
- Hyvinvointialueilla voidaan antaa yhteisiä toimintaohjeita helpottamaan arviointia.
- Esityksen piirissä olevien henkilöiden määrä on pieni suhteessa terveydenhuollon koko asiakaskunnan määrään → terveydenhuollon ammattilaisten toimintaan kohdistuvien kokonaisvaikutusten voidaan arvioida olevan vähäisiä.

Hallituksen esityksen vaikutukset ihmisiin

- Esityksen vaikutukset ihmisiin riippuvat siitä, noudattavatko henkilöt saamiaan ohjeita ja paluovelvoitettaan.
- Jos henkilöt noudattavat paluovelvoitettaan, esityksen ei arvioida johtavan kenenkään henkilön osalta merkittävään terveydentilan huononemiseen, vamman pahenemiseen tai kuolemanvaaraan.
- Maasta poistuminen voisi myös ehkäistä muun muassa altistumista hyväksikäytölle.
- Jos henkilöt eivät noudata paluovelvoitettaan sekä saamaansa ohjeistusta jatkohoidon tai muiden terveysten palveluiden pariin hakeutumisesta kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa, voi riski kiireellisen hoidon tarpeelle, komplikaatioille ja tätä myötä kustannuksille lisääntyä.

Kiitos!

Sosiaali- ja
terveysministeriö